

Familien i Centrum – for positiv integration i samfundslivet

Sammenfatning af Årsrapport 2006

Er kortvarige løsningsfokuserede behandlingsforløb og en ressourceorienteret tilgang til familiearbejdet en vej til at skabe bedre trivsel for børn i særligt udsatte familier, således at børns anbringelse uden for hjemmet undgås?

For at afprøve dette iværksatte Københavns Kommune i 2005 projekt ”Familien i Centrum”.

Familien i Centrum-projektet har tre dele:

- **FamilieFokus** – der skal udvikle og implementere en ny familieorienteret indsats i kommunens familie(behandlings-)arbejde
- **HardWork** – der sætter fokus på forældreinddragelse, skolegang og en positiv fritid i arbejdet med kriminalitetstruede og kriminelle børn og unge
- **Kompetenceudvikling** – socialcentrenes børnefamilieteammedarbejdere - dels i form af ”sidemandsoplæring” i FamilieFokus og HardWork og dels via kurser og andre aktiviteter i Københavneruddannelsens regi.

En meget grundig evaluering på både de bløde, kvalitative og de mere hårde kvantitative parametre sikrer, at såvel tilbudets faglige indhold, som resultater og effekter er grundigt dokumenteret.

Dette er en sammenskrivning af projektets første egentlige evalueringsrapport (”Årsrapport 2006”), som beskriver de første resultater af projektets tre dele. I foråret 2008 skrives endnu en årsrapport og i 2009 afrapporteres den samlede projektevaluering.

Da projektet kun har været i drift i godt et år, kan der endnu ikke præsenteres langsigtede effekter, og idet der indtil nu har været relativt få deltagere (familier og unge), er gruppen for lille til, at resultaterne er statistisk signifikante. Ikke desto mindre viser projektet allerede nu lovende resultater, både i forhold til de afprøvede metoders effekt på de involverede familier, og i forhold til den læring, der også er del af projektets formål.

1. FamilieFokus

FamilieFokus er et kortvarigt, intensivt og helhedsorienteret familiebehandlingstilbud til familier med børn i alderen 0-14 år, hvor der er stor bekymring for børnenes trivsel, og hvor en anbringelse uden for hjemmet er sandsynlig, hvis ikke der sker positive forandringer i familien.

FamilieFokus er en familierapeutisk intervention målrettet nogle af de mest komplicerede børnesager i kommunen. Via en korttidsterapeutisk intervention, der aktivt

anerkender og anvender familiernes egne ressourcer, er det målet at imødegå en ellers overhængende risiko for, at et eller flere børn anbringes uden for hjemmet.

I projektets nyindrettede lokaler på Østerfælled Torv – den såkaldte FamilieFokus-enhed – tilbydes intensiv familiebehandling med en bred vifte af aktiviteter og metoder. I enheden er der ansat otte erfarne familiebehandlere med forskellig faglig baggrund, en leder og en administrativ medarbejder. Til enheden er der desuden knyttet otte medarbejdere fra socialcentrenes børnefamilieteam i etårige ”uddannelsesforløb”.

FamilieFokus-tilgangen er inspireret af den systemiske tilgang med særligt fokus på løsningsfokuserede metoder og korttids terapi. En af projektets grundtanker er, at man i forhold til en konkret familie anvender netop de metoder, som både familien og behandlerne vurderer, kan medvirke til at identificere, synliggøre og aktivere familiens egne ressourcer. Behandlingsforløbet tilrettelægges derved som et ”fælles projekt”, der sigter mod at give familierne tro på, at de selv kan og bør tage ansvaret for at vende en negativ udvikling.

Et FamilieFokus-behandlingsforløb varer 6-7 måneder og er karakteriseret ved, at der arbejdes med alle familiens medlemmer – og ikke kun det barn, der har givet anledning til visitationen.

Blandt de konkrete metoder, der anvendes er:

- Målafklaring, hvor familien, sagsbehandler og FamilieFokus-behandleren i fællesskab forhandler sig frem til, hvilke mål, der skal opfyldes for at sagsbehandlerens bekymring for barnets/børnenes trivsel aftager, og for at familien selv oplever en højere grad af trivsel i hverdagen. Målafklaringen sker i begyndelsen af FamilieFokus-forløbet, og undervejs i forløbet er målene – og graden af mål opfyldning – i høj grad retningsgivende for interventionen.
- Netværksmøder, hvor relevante ressourcepersoner indkaldes med henblik på at finde bæredygtige løsninger på familiens problemer
- Marte Meo, (”ved egen kraft”), der er en videobaseret metode, hvor vejledningen er udviklings- og fremtidsorienteret og tager udgangspunkt i familiens ressourcer
- ”Jeg Kan” der er et system, der anvendes til arbejde med børn individuelt som i grupper som støtter barnets i at identificere egne ressourcer og handleevne
- ”Ability-spotting”, der er en metode til at synliggøre ressourcer og kompetencer hos et eller flere af familiens medlemmer – fx i forbindelse med netværksmøder
- Signs of Safety, der anvendes til at foretage en systematisk og balanceret risikovurdering af familiens situation
- Score-skemaer, der er en måde at synliggøre familiens udbytte af de forskellige aktiviteter og terapeutiske møder, således at familiens fremskridt bliver synlige for dem selv – og der kan tages fælles handling, hvis udbyttet ikke er tilstrækkeligt.

Metoderne beskrives grundigt i et praktisk anvendeligt opslagsværk, ”Metodehåndbogen”, der er målrettet børnefamilieteamene.

Med henblik på af metodeudviklingen spredes og forankres er der samtidig knyttet et ret intensivt kompetenceudviklingsselement til FamilieFokus.

- Via sidemandsoplæring uddannes to eller flere børnefamilieteammedarbejdere fra hvert af byens socialcentre. Konkret frikøbes de fra deres arbejde i Socialcentret og har i ca. et år FamilieFokus-enheden som deres primære arbejdsplads. I løbet af perioden får de både teoretisk undervisning og praktiske erfaringer med FamilieFokus' behandlingsfilosofi og metode
- Parallelt kompetenceudvikles de øvrige børnefamilieteammedarbejdere i FamilieFokus-arbejdsform og metoder. Kompetenceudviklingen sker i en kombination af klasseundervisning, praksisnær vejledning og praktiske øvelser. Undervisningens mål er at skabe et fælles fagligt fundament i hele teamet - herunder skabe overensstemmelse og sammenhæng mellem teamet og de frikøbte medarbejdere.

Når de frikøbte medarbejdere efter et år atter vender tilbage til teamet, er der således etableret et grundlag for, at FamilieFokus-tilgangen og metoderne kan implementeres og forankres i teamets arbejde med sårbare børnefamilier dels i form af, at socialcentret kan gennemføre deciderede FamilieFokus-forløb med konkrete familier og dels ved at metoderne og tilgangen kan anvendes i det generelle socialfaglige arbejde, fx i forbindelse med børnesamtaler, netværksmøder, undersøgelsessager osv.

Centrale observationer og resultater fra FamilieFokus

I alt 48 familier har pr. 31.10. 2006 været i gang med et familiebehandlingsforløb, heraf har 25 familier afsluttet forløbet på opgørelsestidspunktet.

Helt overordnet kan det konstateres, at det – i hvert fald på kort sigt – lykkedes at undgå børns anbringelse uden for hjemmet, og at FamilieFokus-familiebehandlingen har medvirket til nødvendige forandringer og bedre trivsel hos børn og forældre i særligt udsatte familier. De bedste resultater synes at være blandt de familier, som har gjort mest intensivt brug af tilbudets mange aktiviteter.

Blandt projektets særlige fokusområder er, en undersøgelse af, om der var forskelle i effekt og resultater for familier med hhv. dansk baggrund og etnisk minoritetsbaggrund. Dette synes ikke at være tilfældet, og familier med etnisk minoritetsbaggrund synes i lige så høj grad som de etnisk danske familier at profitere af projektets tilgang, metoder og aktiviteter.

Målgruppen

- de visiterede familier tilhører projektets målgruppe

De henviste familier har følgende karakteristika:

- 54 pct. af de henviste familier har etnisk minoritetsbaggrund
- 65 pct. af familierne har kun en forsørger
- 77 pct. af børnene er drenge
- Hovedparten har en længerevarende kontakt til forvaltningens børnefamilieteam, og der har været iværksat forskellige hjælpeforanstaltninger
- Over 1/5 af familierne har tidligere haft anbragt børn uden for hjemmet

- Størsteparten af forældrene er på overførselsindkomst, mens kun 29 pct. af forældrene er i arbejde eller uddannelse
- Mange familier bor under uacceptable eller uholdbare boligforhold
- De fleste børn er i skolealderen
- Forældrene vil det bedste for deres børn, og de har ønsket om og viljen til forandring, hvis de får den rette støtte.

Den negative udvikling, der er årsag til forvaltningens bekymring, hænger bl.a. sammen med:

- En generelt vanskelig livssituation, komplekse problemstillinger og stor bekymring for børnenes trivsel og udvikling
- En hverdag i hjemmet præget af mange konflikter, dårlig kommunikation, vold, psykiske problemer og omsorgssvigt
- Mistrivsel i daginstitution/skole
- Børn og forældres ensomhed og/eller selvdestruktive/suicidale adfærd
- Kriminalitet hos forældre og/eller børn

Dermed kan det konkluderes, at de indskrevne familier tilhører projektets målgruppe, om end familier med førskolebørn, og forældre med psykiatriske diagnoser og/eller massive misbrugsproblemer er underrepræsenterede.

Resultater af FamilieFokus-indsatsen

- forældrene oplever en betydelig og umiddelbar positiv effekt på familien

25 familier har på opgørelsestidspunktet afsluttet et behandlingsforløb i FamilieFokus (oktober 2006) og forældrene beskriver effekten som følger:

- Børnene trives bedre, er blevet gladere og bedre til at vise deres følelser
- Børnene har fået flere venner og kan bedre rummes i daginstitution og skole
- Bedre relation mellem forældre og børn, færre konflikter og mindre vold i hjemmet
- Bedre struktur og mere omsorg overfor børnene i hverdagen
- Forældrene har fået mere selvtilid, større tro på og håb for fremtiden samt støtte til en ændret adfærd
- Familien har fået konkret hjælp til løsning af sociale problemer (ny bolig, praktisk hjælp i hjemmet, fritidsaktiviteter m.v.).

Graden af målopfyldelse i de enkelte sager

- målene med familieindsatsen opfyldes i vid udstrækning

Ved behandlingsforløbets start opstilles konkrete mål for behandlingen. Resultaterne for de 25 familier, der indtil videre har gennemført et forløb, er:

- I 76 pct. af familierne er målene med indsatsen helt eller delvist opfyldt.
- 40 pct. af familierne (10) vil kunne klare sig selv helt uden støtte fra børnefamilieteamet – eller med råd og vejledning
- 24 pct. af familierne (6) vurderes fortsat at have behov for omfattende hjælpeforanstaltninger eller anbringelse uden for hjemmet

- 32 pct. af familierne (8) forventes at have behov for forebyggende foranstaltninger – men af en mindre indgribende art end ellers forventet.
- For 1 familie (4 %) er behovet uoplyst, da familien er fraflyttet kommunen.

Effektmålingen af FamilieFokus-indsatsen

- endnu kun tendenser

Som en del af evalueringen foretages en effektmåling af, om tilbudet medfører at:

- Familierne undgår anbringelse af deres børn
- Familiernes udgiftsniveau (de udgifter kommunen har til familien) reduceres.

Til brug for denne effektmåling benyttes kontrolgrupper og statistiske test, der skal være med til at påvise, om det alt andet lige er indsatsen i FamilieFokus, som har ført til den ønskede effekt.

Da FamilieFokus foreløbigt kun har løbet i lidt over et år, er der kun få familier som har afsluttet et forløb, Som følge af den beskedne datamængde kan der endnu ikke konkluderes noget håndfast om sammenhængen mellem FamilieFokus' indsats og den målte effekt.

Effektmålingen tyder dog på, at:

- Familier, der karakteriseres som "ressourcesvage" oftere reducerer deres udgiftsniveau efter endt forløb, mens det omvendte kan konstateres for familier, som betegnes som "ressourcestærke"
- Familier med etnisk minoritetsbaggrund udviser oftere et fald i udgiftsniveauet efter endt forløb end for etnisk danske familier
- Familier som har deltaget i et forløb i FamilieFokus undgår oftere anbringelse og reducerer oftere deres udgiftsniveau end en tilsvarende kontrolgruppe for 2005.

Disse tendenser og antydede effekter vil i de kommende år blive undersøgt nærmere.

2. HardWork

HardWork er et tilbud til kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge i alderen 10-14 år – og deres familier. Tilbudets mål er gennem et aktivitetsorienteret fritidstilbud og en kontaktpersonordning at fastholde de unge i en meningsfuld hverdag uden kriminalitet samt at få forældrene til at tage mere ansvar i forhold til deres store børn. Endelig er det højt prioriteret at sikre, at den unge har og passer et relevant skoletilbud.

HardWork er forankret i den eksisterende gadeplansinstitution "Københavnerteamet" og er bemanded med fire projektmedarbejdere. Desuden er der tilknyttet to børnefamilieteammedarbejdere, der understøtter den tætte kontakt og dialog mellem socialcentret, HardWork, skole og andre aktører.

Via en tæt kontakt og fælles aktiviteter arbejdes det med at etablere og fastholde den enkelte unge i en tæt relation til en troværdig voksen, der dels kan fungere som rollemodel, og dels som brobygger mellem den unge, familien, socialcentret og skole/fritidstilbud. Yderligere arbejdes der med den samlede gruppe af unge, således at de samtidig opnår erfaringer med positive sociale fællesskaber, og endelig arbejdes der på at opnå en tæt og tillidsfuld kontakt til forældre. Sigtet er at give såvel den unge som familien tro på, at den unge har ressourcer og muligheder for at opnå en positiv social identitet, der ikke er præget af stofmisbrug, kriminalitet og ustabil eller manglende skolegang.

Konkret arbejdes der fx med at:

- Give de unge konkrete redskaber til og erfaringer med at styrke deres personlige og sociale færdigheder
- Styrke forældrene i at have en tydelig og positiv forældreautoritet – også når der er problemer med fx skole og politi
- Tydeliggøre mål og midler i det sociale arbejde for både den unge og familien
- Støtte og fastholde fx skole og fritidstilbud i at kunne rumme og håndtere disse unge.

Tilbudet var i 2006 normeret til 12 pladser.

Centrale observationer og resultater fra HardWork

Overordnet viser de foreløbige erfaringer, at HardWork har formået at fastholde kriminalitetstruede og kriminelle unge i en meningsfuld hverdag med stabil skolegang, og den kriminelle adfærd hos en del af de unge er reduceret. Men det er ikke i tilstrækkelig omfang lykkedes, at få etableret det ønskede tætte samarbejde med alle forældre.

HardWorks målgruppe

- de visiterede unge tilhører målgruppen – men kun få piger

13 unge har pr. 1.10.2005 deltaget i projektet, heraf har 10 unge gennemført projektet, mens tre af de unge er ophørt undervejs.

De 13 unge havde ved indskrivning følgende karakteristika:

- 11 drenge og 2 piger
- Aldersspredningen fra 11 til 16 år. Hovedparten var dog 13 år ved indskrivning
- 11 har etnisk minoritetsbaggrund
- 12 var registreret hos politiet for kriminalitet (primært tyveri, vold og røveri)
- Alle har haft en skolegang præget af mange skoleskift og ustabil/midlertidigt afbrudt skolegang
- To havde ved starten et stort forbrug af rusmidler (hash).
- To af de unge havde tidligere været anbragt uden for hjemmet
- Medarbejderne vurderede, at syv af de unge var anbringelsestruede ved projektstart.

De kan konkluderes, at de unge, som har gjort brug af tilbudet, falder inden for den beskrevne målgruppe. Dog har aldersgruppen været lidt bredere end tiltænkt, og pigerne har været underrepræsenteret i gruppen.

Fremmøde og tilfredshed

- de unge bruger og er glade for medarbejdere og aktiviteter i HardWork

- De unge kommer stabilt i tilbudet og er glade for såvel aktiviteter som kontaktpersonordning. Dette er meget positivt idet disse unge erfaringsmæssigt er meget svære at fastholde.
- De unge oplever relationen til de projektansatte som positiv og meningsfuld
- De unge beskriver, at de oplever en positiv forandring i forhold til skolen, mindre kriminell adfærd og mere/bedre kontakt til familien

Resultater af HardWork

- størst effekt på stabilisering af skolegang og de unges samlede sociale situation

- Medarbejderne vurderer, at 8 af de unges kriminelle adfærd er reduceret eller ophørt
- 9 unge er blevet registreret af politiet i perioden, og af disse er 7 registreret flere gange
- Flertallet af de unge har fået en stabil skolegang
- 8 af de unge har forbedret deres faglige niveau såvel som den sociale adfærd i skolen
- 8 af de unges samlede sociale situation er forbedret
- 3 af de unges samlede sociale situation er forværret
- 2 af de unges samlede sociale situation er uændret.

Fremtidig støtte fra Socialforvaltningen

- mærkbar nedgang i de unges behov for sociale foranstaltninger

- 5 unge vurderes fremover at kunne klare sig selv med støtte fra familien og skolen – og evt. opfølgningssamtaler fra børnefamilieteamet.
- 5 unge vurderes at have behov for en støtte-/kontaktperson efter ophør i HardWork
- 3 unge vurderes at have behov for omfattende støtte fra det sociale system – heraf har 1 ung behov for anbringelse uden for hjemmet.

Set i forhold til målgruppen er den gode kontakt, det stabile fremmøde og den forbedrede skolegang et meget positivt og tilfredsstillende resultat.

Forældreinddragelse i HardWork

- begrænset succes ift. forældreinddragelse

En del af tilbudet omfatter også familiearbejde. Det er lykkedes at skabe en god og hyppig kontakt til en del af familierne – men ikke til alle.

I forbindelse med evalueringen er der lavet interview med 4 forældre/forældrepar, hvor der har været en god kontakt til familien – samt en kort samtale med en 5. forælder.

4 ud af 5 forældre har været meget glade for tilbudet og synes, at såvel den unge som forældrene har fået et stort udbytte.

De interviewede forældre fortæller følgende:

- Deltagelse indebærer, at forældrene nu ved, hvor den unge opholder sig, at han foretager sig noget meningsfuldt i fritiden samt at der er nogen, der holder øje med den unges adfærd.
- De er glade for at den unges skolegang er blevet afklaret og at fremmødet er stabilt
- Den unge er generelt blevet mere glade og mere åbne over for familien.
- Forældrene oplever at have fået støtte fra medarbejderne, som de har kunnet komme i kontakt med døgnet rundt.

Evalueringens resultater peger på, at der fremover bør arbejdes mere målrettet på dels at reducere de unges kriminalitet, og dels at opnå en bedre kontakt til alle familierne og generelt udvikle familiearbejdet.

Effektmåling ift. HardWork

Effektmålingen tester, om der er sket både en reduktion i anbringelse af de unge uden for hjemmet og et fald i udgifterne til de unge og deres familier – og forsøger endelig at sandsynliggøre, om et eventuelt fald er et resultat af indsatsen. Effekten af HardWork sammenlignes med kontrolgrupper.

Det er endnu for tidligt at sige noget håndfast om effekten, hvilket primært skyldes den, statistisk set, lille mængde unge, som har gennemført et forløb.

De foreløbige resultater tyder på, at de unge i HardWork oftere reducerer deres udgiftsniveau og oftere undgår anbringelse i sammenligning med en kontrolgruppe. Effektmålingen vil fremover vise, dels om denne effekt er signifikant og dels om den varer ved over tid.

3.   Kompetenceudviklingen

Kompetenceudviklingsdelen er omfattende, og der er aktiviteter knyttet til såvel FamilieFokus og HardWork som tværgående bydækkende aktiviteter. Målet er at sikre kompetenceudvikling og implementering af projektets metoder ude i socialcentrenes børnefamilieteam samt at skabe videndeling og metodeudvikling på tværs af socialcentre og forvaltninger.

Kompetenceudviklingen i tilknytning til FamilieFokus består af:

- 8 uddannelsesstillinger, hvor medarbejdere fra socialcentrenes børnefamilieteam kommer i fuldtids ”oplæring” i FamilieFokus-enheden i 1 år.

- ”Københavnerruddannelsen”, som indeholder et kompetenceudviklingsforløb med undervisningsdage for medarbejderne i de børnefamilieteam, som er tilknyttet FamilieFokus-enheden i perioden. Dette har i 2006 omfattet Valby, Bispebjerg, Ydre Nørrebro og Sundby Syd.

Resultater af kompetenceudviklingen

- ny og anvendelig viden, metoder og værktøjer til børnefamilieteamene

Erfaringerne med uddannelsesstillingerne har været, at processen i perioder har været vanskelig, men at udbyttet er positivt.

Konkret har Københavnerruddannelsen medført, at 2/3 af medarbejderne i de deltagende socialcentrenes børnefamilieteam har benyttet løsningsfokuserede metoder i deres arbejde, og over halvdelen mener, at projektdeltagelsen har højnet den faglige kvalitet i arbejdet.

Medarbejderne i uddannelsesstillingerne nævner bl.a., at de har fået:

- Ny viden
- Brugbare redskaber, som de kan og vil anvende i deres fremtidige arbejde
- En anden og mere konstruktiv tilgang til familiearbejdet.

Resultaterne af ”Københavnerruddannelsens”kurser til de deltagende børnefamilieteam, er bl.a. opgjort ved en spørgeskemaundersøgelse.

60 pct. af medarbejderne i de fire socialcentre, som har deltaget i uddannelsesaktiviteterne, har bevaret spørgeskemaet. Besvarelser viser følgende:

- 85 pct. mener, at projektet har haft indflydelse på deres egen praksis i familiearbejdet
- 66 pct. har benyttet FamilieFokus-metoder i deres eget arbejde med familierne
- 33 pct. mener, at de har fået større fokus på ressourcer og kompetencer i familierne
- 52 pct. mener, at den faglige kvalitet af deres eget arbejde er blevet højnet
- 45 pct. mener, at den faglige kvalitet i teamet generelt er blevet styrket
- Knap 75 pct., ville anbefale andre børnefamilieteam at deltage i projektet.

Som eksempler på, hvilket konkret udbytte undervisningsforløbet har givet børnefamilieteamene nævnes:

- Fælles vidensgrundlag
- Ny tilgang til familiearbejdet
- Redskaber til en mere systematisk sagsgennemgang og til udarbejdelse af bedre undersøgelser og handleplaner
- Skabelse af et rum for fælles faglig refleksion og metodeudvikling.

Kompetenceudviklingsdelen er blevet justeret og udviklet undervejs i forløbet på baggrund af erfaringerne og socialcentrenes tilbagemeldinger. Den langsigtede effekt af såvel kompetenceudviklingen som implementeringen er det endnu for tidligt at sige noget om, men evalueringen vil følge op på dette ved udgangen af hvert år. Evalueringen viser dog allerede nu, at det er lykkedes at få ny viden og metoder ud til mange

medarbejdere på én gang, og samtidig giver mange af medarbejderne udtryk for, at de finder metoderne brugbare og benytter dem i eget arbejde.

Kompetenceudviklingen i tilknytning til HardWork
- effektiv netværksdannelse, men utilstrækkelig spredning i teamet

Denne del af kompetenceudviklingen består af:

- Uddannelsesstillinger, hvor to børnefamilieteammedarbejdere har deltaget halvtids i HardWorks arbejde
- En "Uddannelsesgruppe" i Københavneruddannelsens regi, der består af medarbejderne fra HardWork, fra de tilknyttede socialcentre og fra andre relevante tilbud til unge.

Indholdet i Uddannelsesgruppens kompetenceudviklingsaktiviteter er:

- Sparring til HardWork
- Formidling af projektets metoder
- Generel videndeling, metodeudvikling og netværksdannelse i forhold til ungearbejdet i kommunen.

Erfaringerne med uddannelsesstillingerne er blandede. På den ene side er de to medarbejdere blevet en uundværlig del af HardWorks arbejde og har i høj grad bidraget med deres viden og kompetence. På den anden side har de to medarbejdere kun i mindre grad deltaget i HardWorks aktiviteter og metodeudvikling i forhold til de unge og der er ikke sket nogen formidling fra de to medarbejdere ud til de øvrige kolleger i socialcentret.

Erfaringerne med Uddannelsesgruppen er positive. Det er lykkedes at skabe et forum, hvor der både ydes konkret sparring, inspiration og støtte til HardWorks arbejde med de unge – og samtidig sker en fælles generel videndeling og formidling af metoder. Gennem uddannelsesgruppen er det lykkedes at få formidlet og spredt projektets metoder og tilgang til andre dele af ungearbejdet i kommunen. Konceptet betyder dog, at det kun er udvalgte medarbejdere, som deltager i forløbet. Dette har medført, at der er sket en spredning af metoder og erfaringer i dele af ungearbejdet – men at medarbejderne i de deltagende socialcentre generelt ikke oplever at have deltaget i dette. Dette hænger bl.a. sammen med et uklart mål for kompetenceudviklingen i forbindelse med HardWork.

Tværgående aktiviteter: "Københavnernetværket"
- formidler projektets tilgang og metoder – og skaber faglig videndeling

"Københavnernetværket" er et bydækkende forum, hvor alle der har interesse i at høre oplæg om og deltage i diskussioner omkring familie- og ungearbejdet kan melde sig ind i "foreningen" og deltage i de månedlige møder. Der er afholdt 14 møder i 2005-2006. Gennemsnitlig møder 30-60 deltagere op pr. gang.

Erfaringerne med "Københavnernetværket" er, at dette forum er med til at formidle tankegangen og metoderne fra projektet og sprede disse til en endnu større kreds. Der

er således skabt et fælles fagligt forum, hvor medarbejdere kan mødes på tværs af socialcentre og forvaltninger, og hvor man i fællesskab kan erfarings- og idéudveksle.

Erfaringerne viser, at det har været vanskeligt at få sagsbehandlerne til at deltage i møderne. Samtidig er der en tendens til, at medarbejdere fra børnegrupperne møder op, når temaet er knyttet til familiearbejdet, mens unge- og gadeplansmedarbejdere primært møder op, når ungearbejdet er på programmet.

I tilknytning til ”Københavnernetværket” udgives også et nyhedsbrev ”Dokumentation”, som sendes til foreningens medlemmer. Nyhedsbrevet indeholder dels referat af netværkets møder, men formidler også projektets metoder, ideer, cases og undrende spørgsmål til deltagerkredsen.

Der er ingen tvivl om, at de tværgående aktiviteter er med til at forstærke spredningen af projektets tankegang og metoder i kommunen.

4. Samlet konklusion

Det er i løbet af det første år i projekt ”Familien i Centrum” lykkedes at opbygge et velfungerende familiebehandlings- og ungetilbud samt iværksætte et meget omfattende kompetenceudviklingsprogram. Såvel familiebehandlings- som ungetilbudet opleves som brugbart og attraktivt af de beskrevne målgrupper og familierne/de unge udtrykker stor tilfredshed med udbyttet.

Der er gennem hele perioden foregået udvikling og justering af tilbudene, og der arbejdes med afprøvning af forskellige redskaber og metoder. Erfaringsopsamling og dokumentation er løbende indarbejdet i metodeudviklingen.

De kortsigtede resultater må på baggrund af den formative evaluering vurderes som tilfredsstillende. I FamilieFokus er det lykkedes at igangsætte positive forandringsprocesser i familierne og undgå anbringelser af børn uden for hjemmet. I HardWork er det lykkedes at fastholde de unge i en meningsfuld hverdag og skabe en stabil skolegang samt mindske den kriminelle adfærd for en del af de unge.

Årsrapporten viser dog også, at der i begge tilbud er grundlag for yderligere forbedring og metodeudvikling i forhold til særlige fokusområder. For FamilieFokus kan bl.a. nævnes ”Grøn Bølge” og opfølgningen i forhold til de afsluttede familier. For HardWork kan bl.a. nævnes en udvikling af familiearbejdet og af de kompetencegivende aktiviteter samt et yderligere fokus på de unges kriminelle adfærd.

Effektmålingen i forhold til undgåelse af anbringelser uden for hjemmet samt reduktion i udgiftsniveauet til familierne viser gode kortsigtede effekter – men på grund af de statistisk set meget få familier og unge, som er afsluttet, er det endnu for tidligt at udtale sig om, hvorvidt den målte effekt hænger sammen med indsatsen i projektet. Der har dog vist sig en række tendenser. For både HardWork og FamilieFokus er der bedre målopfyldelse end for tilsvarende kontrolgrupper for 2005, og det bliver spændende at følge denne udvikling over tid.

Kompetenceudviklingsdelen er ret enestående, idet man i løbet af den samlede projektperiode får alle kommunens børnefamilieteam igennem forløbet. Meget tyder på, at kombinationen af sidemandsoplæring i uddannelsesstillinger, kurser og undervisning i "Københavnerruddannelsen" samt øvelser i egen praksis er brugbar i forhold til at få mange af medarbejderne til at afprøve nye metoder i familierarbejdet. Hvorvidt projektets tankegang og metoder bliver implementeret som en fast del af praksis i socialcentre efterfølgende, bliver spændende at følge i de næste to år.